

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core apudintii si nostri, si de a dreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresá si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea s'en speditura; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, éra cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncie si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scadiuta. Pretiulu timbrului câte 90 cr. pentru una data se antecipa.

Ése de dóue ori in septemana: **Joi-a** si **Dominec'a**; éra candu va pretinde importantia materieloru, va ési de trei séu de patru ori in septemana.

Pretiu de prenumeratiune,
 pentru Austria:
 anu intregu 8 fl. v. a.
 diumetate de ann 4 fl. v. a.
 patrariu 2 fl. v. a.
 pentru Romania si strainetate:
 anu intregu 12 fl. v. a.
 diumetate de ann 6 fl. v. a.

Budapesta in 4/16 maiu 1874.

Foile — asiá numite *liberali* — din Viena, serbédia cu triumfu — *stergerea* patentei imperatesei din 5 noemvru 1855, adeca a *Concordatului*. Catei cu datulu din 7 maiu se publicara sanctionate de MSA cele dóue legi bisericesci, votate de parlamentulu Cislaitanu, despre referintiele externe ale bisericeii catolice, prin cari legi concordatulu in intregu cuprinsulu seu se declara de — delaturatu.

Legiloru acum sanctionate si publicate — nemtii li dicu — „legile din maiu“ si ei pretindu, ca prin acestea s'a stersu p'et'a cea urita si nesuferibile, rusinea cea mare, ce s'a pusu pe faci'a Austriei la 1855, prin incheierea concordatului, carele dá directiunea spirituale a poporaloru monarchiei in man'a papei in Roma si a iesutiloru sei de pretorandenia.

Intr'adeveru — incheierea Concordatului cu Roma la 1855 a fostu unu actu nedumeritu. Nascerea secreta a celui actu umilitoriu si de supunere — este inca nesplicata, nelamurita. Multi o deducu din crescerea religioasa a monarchiului, pre atunci inca teneru si nepatit, multi éra si — din influinti'a cea mare a mamei sale, archiducesei *Sofia* si iesutiloru de la curtea din Viena, cari ere timpulu atentatului lui *Libény*, candu t'eti'a junelui Imperatu se credea peletata, au sciutu a-i lua votulu si par — se va impacá cu *Ddiu*, dandu tota puterea dorita asupra spiritoru supusiloru sei!

Ori cum, intemplanca a fost si a resasu necuprinsa, a remasu unu secretu a multe altele. Tota lumea stá uimita, éremenita chiar, candu in noemvru 1855 de o data se pomeni, ca acelasi monarchu, carele pona aci in modu absolutu — ce e dreptu, dar destulu de rationabilmente intruduse legi si institutiuni favorabili ordinei morale si progresului culturalu, — de o data o suci pe la cale, dandu directiunea — anume a culturale, carea tocmai incepuse a s'unu sboru in bucuratoriu, in man'a obstrantismului popescu si papale!

De la acestu momentu istoricu memorabile daté dia *pornirea Austriei spre cadere!* Este, ca si candu nisce poteri

secrete, dar supreme de statu — ar fi disu bisericeii: *Éta ti-dámu si garantámu cu parol'a de onbre — tota influinti'a asupra spiriteloru, si chiar tota puterea asupra nostra, dar tu, Santa biserica, se ni ierti pacatele si nebutiele ce vom face!*

A urmatu apoi intr'adeveru. peate si nebutii; peatele au inceputu cu insielatiunea cea mare de 111 milliône din imprumutulu nationalu — „*voluntariu de nevoia*,“ (!) é nebutiele cu darea scóloru in puterea absoluta a clerului! — au inceputu aci peatele si nebutiele si — s'au continuatu pona ce au dusu la *Solferino*, la Diploma din oct. 1860, la *Sadova* si apoi — la *dualismu!*

Ce se mai dicemu? Se cercetámu óre: mai essiste séu nu — *Austria*?! Séu — se constatámu dóra: cátu de mare este diferinti'a între — odenióra si acuma, séu ca — prin ce feliu de enorme schimbári au trecutú monarchi'a — si monarchulu de 20 de ani in cóci?!

Dar — cine nu le scia acesteá!
 Un'a numai. In Ungaria, desu Concordatulu si pentru ea a fostu incheiatu si subscrisu, totusi déjá de la 1861 in cóci — *vigórea sa nu s'a pretinsu* nici din partea Imperatiei, nici din a Vaticanului si de aceea nici de cassarea aceluia Concordatulu prin lege ungarésca — nime nu se cugeta. —

Ce óre se fie caus'a?
 Noi — am mai dis'o ocasionalmente si o repetimu — éta si aci, ca — dupa esperintiele de tota diu'a, nu niscimu esplicá altfeliu caus'a, de cátu — ca, *domnii magiari si fóra de Concordatu implinescu oblu cele ce sunt in spiritulu concordatulu, lucrandu consecintmente totu la obscurantismulu si seracirea poporaloru!* Virtuosi in iesuismulu politicu, in maiestri'a d'a falsificá conceptele de dreptu si libertate, de constitutiune, de lumina si progresu, si peste totu de *fericire lumésca*, — *ei n'au trebuint'a de conducere din Roma.*

Apoi — acésta maiestria au inventiat'o de cáti-va ani, de la marele magistru *Andrássy* — si nemtii „*liberali*“ de peste *Laita*; de aceea — si la ei fóra nici o scadere se potea sterge concordatulu.

Astfeliu credemu noi, dupa cele ce vedemu urmandu-se juru imprejuru de noi — in Austro-Ungaria.

Budapesta, in 4/16 maiu 1874.

Mercururi'a trecut'a in *Madridu* s'a constituitu noulu ministeriu spaniolu. Din celu vechiu n'au remasu de cátu'trei membri: *Zabala* de le resbelu, d'odata; *Ministru* presiedinte, *Sagasta* la interne, *Ulloa* ministru de statu; ceialalti — totu ómeni nuoi: *Chamacha* la finantie, *Alonso Martinez* la justitia, *Alonso Colminaresa* la agricultura, *Ortiz* la coloni si *Aries* la marina.

Este unu ministeriu *conservatiu* si are parol'a: *energia intru pacificarea tierii*. *Sagasta* — se sric ca i-ar fi sufletulu, é *Zabala* — voi'a cea poterica. —

De pre campulu de resbelu — numai despre preparári se aude — si dintr'un'a si alta parte. Cumca *Carlístii* dupa desastrele din urma au fost fórté derangiatu, astadi se reconóscu chiar si din partea loru. —

Mai alte evenimente de importantia din strainetate — n'avemu de insemnatu. —

Ce óre va fi capetulu!

Sé stámu cu bine, sé stámu cu frica, si — sé nu perdemu din ochi aparitiunile!

Espositiunea de mercuri'a trecut'a in 1/13 maiu a dlui *Min. de finantie Colomanu Ghiczy*, despre trist'a stare economica si finantiaria a tierii, si despre ardiétóri'a necesitate de a realisá in data, nainte de timpulu, a dóu'a diumete din imprumutulu votatu anu, de 153 milliône de florini v. a. — acésta espositiune a cutremuratu si ingrozitu tóte spiritele patriotiloru, si ea — lungu, lungu timpulu va dá de cugetatu celoru-ce — mai sciú cugetá.

De trei ori déjá s'a redicatu velulu si s'a aretatu — hidulu si desperatulu golu — alu situatiunei nóstre economice-finantiarie, ca rezultatu alu politiceii si domniei magiare de siepte ani.

Mai antaiu *Colomanu Széll*, repertoriulu comisiunei finantiale, la inceputulu acestei Diéte, cu ocaziunea bugetului pentru 1873, dupa studia si fatigia nespuse, a aretatu tierii, ca — fóra reforme grabnice si radicali, merge tier'a oblu spre prepaste. Resultatulu a fost, ca ministeriulu a inceputu a se clatiná din temelie.

A dóu'a óra, abia diumetate de anu mai tardiu, la cererea imprumutului de 153 milliône, — é comisiunea finantiaria a constatatu si doveditu, ca — suntemu

tocma la gur'a prepastei. Resultatulu a fost, delegarea comisiunei speciale de 21, si — apoi caderea Cabinetului *Szlávy*.

Si acuma — vine *Ghiczy*, carele aréta din firu in peru, ca — *suntemu propriamente in gur'a prepastei*; dar elu adauge, ca prin o voia firma, prin incordári straordenarie de poteri, prin *sacrificia enorma*, totu mai este sperantia de scapare!

Parerea, diagnosea dlui *Ghiczy*, si cu motivele si datele sale, merita celu mai profundu si seriosu studiu; dar — acésta cere timpulu si linisce, de cari noi — vai ce pucinu dispunemu! De aceea noi va trebui sé ni impartimu vastulu materialu dupa ocaziuni si imprejurári. Pentru asta data vom atinge numai dóue-trei punte principali.

Cu anima patriotica sangeranda dlu *Ghiczy* descoperi, ca bugetulu anului 1873, pe langa tóte reducerile si prevederile, esecutiunile si imprumuturile, totu a lasatu unu deficitu ne-acoperitu de — aprópe 14 milliône florini.

De asemenea dlu ministru precalculá, ca la finea anului curinte 1874, pre langa tóte prevederile bugetului si ale administratiunei — sum'a deficitului ne-acoperitu totu se va urcá peste 50 de milliône!

Starea lucrurilor — nu póte se fie mai négra, decátu ce ni-o descrie *Ghiczy*; cu tóte elu — *apelandu la patriotismulu tuturoru*, prevestece *urcarea dári-loru* si — astfeliu crede a scapá tier'a din prepaste si a salvá essistinti'a si onórea statului magiaru! „*Cáci*, — dice elu, — totu prin asemenea midlocu a scapatu una data si *Anglia*, si *Francia*, si *Italia*.“ —

Vai ce amagire!
 „*Statulu magiaru*“ si „*natiunea magiara*“; totu acésta si — numai acésta, de siepte ani; si cu acésta ne seracira — moralmente si materialmente — pon' la estremu, in cátu nici prin esecutiune nu mai au, de unde sé mai ié, si — totusi domnii magiari se mai credu indreptatiti a sperá in plecarea spre sacrificia a popáloru! Ér din foile magiare resuna: „*Este conditiunea fundamentale, necesitatea absoluta — pentru de a ne sustiené la domnia*; — *trebuie sé primimu cu ori ce pretiu!*“ (A se vedé „*P. Napló*“ de astadi, articulu de fondu.)

FOISIÓRA.

Memorandulu

maniloru brasioveni de la bisericea Santei Treimi, adresatu catra on. reprezentativa a Diétei Ungariei, an. 1871, in caus'a loru de controversa cu pretinsii Greci de acolo.

Tr m a r e. A se vedé nr. 21, 22, 23, 26, 28, 30.)
 stergerea procesului dela anulu 1848 pana in diu'a de astadi.

Er'a cea nóua de libertate din anulu 1848, inaugura pentru noi, cetatiani romani Brasiovu, prin decretulu aulicu din acestu an, de sub nrulu 6232, pro bas'a carui-a cassara dispusetiunile cele influintiate de putetie politica, ale decretului aulicu din 1848, sub nr. 3069, si se ordina reducerea acei cause la statulu de inainte de anulu 1848.

Intr'aceea in sa nou alesulu episcopu, cáti se incredintiasé acésta misiunea in sa cauza si directiune, fiendu preste me- ocupatu cu afacerile diocesei, pro carea

o aflase in coa mai mare disordine, nu potú face in graba pasii necesari relativmente la regularca cestiunei acestei biserice.

Dar cu tóte pedeccele si greutátile ce i steteau in cale si cari intardiara esecutarea decretului amentitu, se ivi totusi o imprejurare, ce sili pro episcopulu *Siaguna* si pre consistoriulu seu, a face unu pasu in caus'a acestei biserice.

Pre atunci adeca functiuná ca preotu in acésta biserica grececu *Gerasimu Densinos*, carele abstragendu dela aceea, ca nu posedea calificatiunea receruta pentru postulu seu, avoa si o portare nedómna, si asiá éra neaparatu de lipsa a se inlocui prin altulu mai coresponditoriu. Spre a satisfacé acestei lipse, Consistoriulu delaturá pre numitulu preotu in cale disciplinaria si lu-inlocui in modu provisoriu prin preotulu celu aptu *Bortolomeiu Baiulescu*.

Incontra acestui pasu alu Consistoriului se revoltara de nou coreligionarii nostri greci si redicara plansóro catra guvernulu tierii. Acésta plansóre fi respinsa prin ordinatiunea guberniale din 20 noemvru 1857, sub nrulu 9680, é grecii, pentru-ca in acésta plansóre se folosira de expresiuni vatematórie

contra episcopului gr. orientale, fusera aspru dogeniti. Totu in felulu acést'a se respinse ca nefundata si acoá acusa a greciloru, in care ei se plangoau, ca li s'au respinsu din partea episcopului duoi calugári, presentati aceluia-epre binecuventare.

Intr'aceea — vedindu cotatiani romani, cari — precum am aretatu — pentru evitarea de neplaceri si-facusera o capela provisorie, — vedindu ca in biserica se celebré dia acum éra si servitiulu divin in limba romana, se întórsera in dereptu la acésta biserica.

Affandu principele romanu, contele ungarescu *Basaraba de Brancoveanu*, eredele lui *Gregoriu Brancoveanu*, binefacetoriului acéstei biserice, despre administratiunea cea rea, ce se observá facia de legatulu celu insemnatu alu mosiului seu, se indreptá de repetito ori in anii 1858, 1862, si 1868 cu rogári, ca se se esaminodie cu deacmenuntulu socotelele bisericeii, sé se deature abuserile din administratiune si sé se indeplinésca cu tóta acuraté dia testamentulu *Brancovenului*.

In fine cerura cu tóta seriositatea si cetatiani romani — finalisarea causei intru intielesulu decretului aulicu din 1848 sub nr. 6232, si inca cu atátu mai multu, cu cátu

acum sperau ca, fiendu degiá trecutú timpulu privilegieloru, nu li vor mai stá in cale prejudetiele politice de mai nainte, ce atátu de multu ingamfaserá pre greci, incátu si acum dupa anulu 1848 mai avura curagiulu a ii vatemá pre Romani in modu nerusinatu, print' unu articlu publicatu in „*Kronstädter Zeitung*.“

In urm'a acestor'a, Consistoriulu gr. or. din Sibiu se vediu necesitatu, a face pasii necesari pentru a incheiá acésta cauza in sensulu decretului aulicu, mai susu citatu, adeca din 1848.

Prin decisiunea consistoriale din 29 ianuarie 1868, sub nrulu 85, se regulá caus'a bisericeii Santei Treimi, carea se profacuse intr'o certa nationale între greci si romani, dupa principiulu deplinei paritáti atátu in privintia limbei, cátu si in privintia administratiunei averii, pre bas'a puncteloru de complanare si a ordinatiuniloru politice si bisericesci, urmate pana la 1796. Acésta decisiune consistoriale fi fórté crutiatória pentru greci, pentru ca precandu densii érau o minoritate ne-nsemnata, si adeca cam 21 familie cu 92 de suflete, é Romanii unu numeru de 72 familie cu 354 de suflete, regularca totusi

Cu ori ce condițiune?... Chiar și cu condițiunea securei bancrutării — nu numai a statului magiar, ci și a tuturor popoarelor și cetățienilor?!

Ei bine; va să dăca — rezultatul vorbelor și datelor multe și triste ale dlui Ghiczy este — **urcarea dărilor.** — Popora bucurăți-Ve! —

Pre candu astfelu vedem ringindu-ni în facia hid'a prepaste economice și finantiarie, din colo ni se prezintă cu totul altu tablou.

În Delegațiuni — pro forma se stergu și resp. reducu, și într'un'a, și într'alt'a parte, unele pozițiuni ne-nsemnate; dar — de economii mari, de reduceri însemnate și corespunzătoare stării noastre finantiarie celei miserabile, — nici vorba!

Domnii delegați, chiar cei magiari, nu voru să auda de reduceri considerabile în armata, reduceri prin cari să se economisească 10 — 20 de milioane, ceea-ce ar fi o usurare — cu voce nalta și doioasă — reclamată de popor!

Si — în această luptă de susu și svercolire de diosu — ce vedem? Ce spectaclu ciudatu ni se produce naintea ochiloru!

Precandă domnii de la putere, magiari nostri, și — desă cu mai puțin zelu, dar de asemenea și nemții egemoni de peste Laita — resoluți se opunu reducerii armatei, — totu atunci unele foi, ce se dicu guvernamentali, dar despre cari lumea țiene, că ar fi conduse din Berlinu, anume „Ung. Lloyd“ și „N. P. Journal“, în celu mai energicu limbăgiu pledădă pentru reducerea armatei și crățiarea finanțielor țierei!

Acăsta aparițiune, în legătura cu esperianțele trecutului, spontaneamente ne duce la credința, că — dlui Bismarck, după ce prin politică sa ne vede ruinați finanțialmente, acum crede a fi sositu timpulu, să ni desfăca mereu și armat'a.

Unde ore o să esimu, ce-o să fie capetulu — nefericitei politice, la care s'au îngăgiatu domnii magiari?!

Budapesta, în 3/15 maiu 1874.

În causa de arondare ce ministeriulu magiaru dorește să facă mai multor municipia din Transilvania, dlui c. Szapáry a aflatu de bine, a țienă conferinție cu toți deputații alesi în Transilvania.

Vai, ce dorere de anima ni se naște, candu în reporturile ce aducă foile magiare despre aceste conferinție — vedem, cum majoritatea acelei țiere, *natiunea romana*, între cei vr'o 70 de deputați — nu e reprezentată decât prin dlui Petru Nemesiu, pre candu manut'a de sassi are aci vr'o 20 de apărători ai sci, unulu ca unulu!

Dar — și mai multu ne indignădă, candu vedem acele părți, și a nume unele curatu romane — reprezentate prin nisece omeni ca — *Máday, Cséry, Korizmicz, Vodianer*, și mai scia mam'a padurii — cum îi chia-

ma! căroru atătu li pasa de romanu, atătu li e de noi mila, întocma ca și tiganului de pila! Vai, cum ei pe întrecute arunca sorti — nu pentru hain'a, ci chiar pentru *pelea noastră*, și — nu e nime, chiar nime, carele să strige unu „veto!“ aplicandu-le, că — ce nebunie facu.

Noi am vrăa să scim, că — ore amicul nostru *Achim Muresianu*, deca o data a venit și a intratu în Dieta, ca să *taca*, — ore acuma n'ar pot să vina și să între în atins'a conferinția — pentru că să — *deschida gur'a?*

De altmintelea din aceste conferinție, și anume din ședința mai nouă, de ieri, merita ca să constatăm numai câteva aparițiuni.

Mai și mai antaiu trebuie să luăm spre seire, că dlui ministru *Szapáry Gyula* de repetite ori a respicatu și intonatu, cumca — conformu votulu sub-comisiunei de 9, vorb'a este numai de arondări și respective întregiri și contopiri la atari municipia, cari — asiă cum sunt, prin 10% a quotei lor de dare directă, și eventualmente prin urcarea acestor 10% la o dare domestică pan' la 20%, nu s'ar pot acoperi recerutele spese de administrațiune a lor.

Voturile domnilor deputați — atătu sunt de divergenți și confuze, încătu — în locu de lumina, dlui ministru numai bine va avé unu caote naintea sa, și apoi — va vedé elu, cum se va orientă. De conchise după vr'o majoritate pozitivă nici vorba nu pot să fie!

Numai sassii, ori de care coloră politică și de ce pusețiune privată ar fi ei, toți se pronunță cătu se pôte de uniformu. Apoi votulu lor tuturor merge într'acolo, ca teritoriile fundului regiu — să remana împreună și nici o parte să nu se anședie catra vr'unu comitatu!

De încorporarea *Zarandului* catra *Huniadiora* — nu vor să auda domnii magiari; se temu, că — desă este reconșcutu, cumca în țiera nu esiste mai bine și mai promptu administratu comitatu de cătu *Zarandulu*, — acest'a prin *Hodosiu* și *Borlea* ar pot strică și pre — desperatulu astadi comitatu alu *Huniadiora*! Li ar placé deci a adauge scaunulu *Orăștiei* catra comitatu *Devei*, dar — aci sassii se opunu și asiă dlui ministru — atătu s'vatu a auditu!

Asiă ne procopsim.

Fericit'a Elvetia!

Este frumôsa țierut'a *Elvetia*, ce se dice și *Svitiera*, în medioculu Europei spre apusu, cu alpii ei cei nalți ce-si ascundu fruntile în nuori, și cu o romanticitate cum mai de asiă nu se pôte; da, este frumôsa; dar — de la natura fôrte seracă de produse și — avisată a-si caută pânea de peste otară. Țierutia seracă, și totuși pré bogată, și — dora cea mai fericită — de nu în lume, apoi în Europa de buna sêma! Căci ea — de multu a scapatu de aristocrația și — orbă; popora ei de multu se stepănescu ele inșei pre sine, și ca atari, neîncurcate și neîmpedcate de nimeni — de multu au cunoscutu că: ori cătu de serace sunt stanurile lor de pétra

cele acoperite cu ghiatia și cu nouă, prin *învățătura și munca ele potu fi și avute și vedute*, încă mai multu de cătu țierele cele dotate de la natura cu tôte darurile, dar — pre cari apesandu man'a tiraniloru, revêrsa peste ele blastemu și seracia!

Elvetia este fericită prin cultur'a sa, prin — *libertatea* sa. Ea — fiindu Republica, și ne-avendu dinasti, cari constantmente să colcaie reacțiune, progresădă mereu, dar securu într'u tôte.

Elvetia din vechime s'a compus prin federatiunea mai multor districte séu *Cantone* *soverane*; astadi ea are 22 asemenea părți constitutive, cari sunt legate la olalta printr'o *constituțiune federală*, ce înse nu alterădă de felu libertatea legelatiunei și administrațiunei interne a fie-cărui cantonu, de unde și este, că în administrațiunea internă nici două cantone nu sunt deplinu asomeni, ma într'unele mai mîce s'a incubatu principiă cu totul conservative, pre candu altele sunt chiar radicali.

Elvetia este locuită de trei nationalități, în cele mai multe cantone prevalindă germanii, în vre o șapte francesii și numai într'unulu italianii. Dar — egemonia natională este necunoscută acolo; pentru că în Cantonele unde cutare nationalitate precumpanesce, încă nu s'a aflatu blastematu, despotu și tiranu, care se pretindă ca acolo alta limbă să domnescă, cu eschiderea celei a mulțimei poporului: pre cum de alta parte nici în majoritatea cantonelor de poporațiune mestecată nu s'a aflatu ticalosu, care să nu vră a suferi în afacerile publice și private limb'a minorităților.

Întreaga țier'a e plină de școle mici și mari, mai vertosu de școle pentru industrii și maistrii. Mai că — nu se găsescu omu adultu, carele să nu scia carte și — totu de o data și o meseria ôres-i-care, prin care să-si sustienă cu onôre traiulu vietici.

Țiera seracă de la natura, dar — cersitori nu are; — țiera liberă și de sine statătoare, Republica chiar, înconjurată de cele mai lu pöse monarchii, dar — armata stabilă abia se pôte dice, că ar țiené. N'are deci nici deficite în bugetu, nici detorși de statu apăsătorie. Si-apoi să nu fie fericită!

Seracă lume! Ên să ni întipim — cu astfelu de instituțiuni, fora despoti și tirani, pământulu *Daciei și Panoniei*, celu fertile și în pencecele ser plinu de bogății, și cu poporale sale cele asemenea pré bine dotate de la natura, precum sunt cele vr'o 8 — 9 milioane de Romani, vr'o 5 — 6 milioane de magiari și resp. secui, vr'o 4 — 5 milioane de sudo-slavi și totu cum atăți Slovaci și Ruteni, apoi ca la 2 milioane germani: svabi, sassi și ovrei; unu complexu bine arondatu, de 8000 de mile pătrate, și împreună cu o poporațiune până la 24.000.000, întindindu-se cu carpații cași cu o spinare poterică, și cu Dunarea, Tisa, Sava, Drava și Muresiulu și Prutul și Olutulu, ca și cu totu atătea arterii de viétia — de la marea adriatică și pan' la cea négra, îmbrăcișandu și stepănindu Oriintele — până afundu în Asia, — să ni întipim, ore ar

poté fi țiera mai fericită pe pământu! — precandă astadi — totu cu totii stămu sub unu greu blastemu, și ne luptămu cu seracia și cu o mîia de necasuri, cari ni facu *adeveratu iadu* acăsta lume și viétia!!

Ei, dar noi am începutu a scrie despre *Svitiera*. Să revenim la acăsta.

În trecut, asiă a fost timpurile, fiindu că rafineria și reutatea ômenilor n'a fost atătu de desvoltată, în cătu neșependinți'a cătu de mare între cantonele *Elvetiei* — nu a potută fi scopulu comunu, apărării și conservării întregulu — spre stricare; dar — mai apoi, învidiosii despoti și tirani de prin prejuru, și șpecialmente afuristii de iesuți din Roma, cantându-si și facendu-si cuibu în unele cantone — după istoria trecutulu lor, — mai biogote și mai plecate spre aristocrația și fanatismu, o dusesera până acolo, încătu la 1848 unele cantone catolice s'au rescolatu, cerendu cu mana armată spargerea constituțiunii și resp. legăturai comune și — numai prin rebelu, prin devingerea acelor cantone, a potută fi sustienută întregitatea *Elvetiei*. De atunci asemenea agitațiuni și intrige străine n'au încetatu a se încercă, și asiă *adeveratulu* luminatii fii ai patriei comune au căștigatu convicțiunea, cumca — *spiritulu timpului modernu cere cu imperiositate, — a legă ceva mai strinsu legatur'a între șenguratecele cantone, măcar să intru cătu-va pre cont'a șuveranității lor de pana aci.*

Acăsta necesitate o data constatată, patriotismulu celu luminatu alu *Svitierii* n'a mai odihnit, ci — diu-a-nôptes a lucratu, pentru d'a convinge poporulu despre ea. Căci în acea fericită țiera — nemica essentială, dar a nime nici cea mai mica schimbare séu reforma în Constituțiune nu se pôte face, fora votulu directu și indirectu alu poporulu. Adeca: în astfelu de casuri nemica nu potă fi lege oblegatorie pentru toți, deca nu se va primi — a) prin majoritatea *consiliulu* celui *mare centrale*, carele ștătoresce și proprie formulădă legea; b) prin *majoritatea tuturor cetățienilor maioreni*, chiamati la unu în tôte părțile; c) prin *majoritatea șpecialu lor ștaturi*, adeca a reprezentanților celor 22 de cantone.

Prim'a încercare de reforma direcțiune a constituțiunei federale s'a făcut la anul 1871/2, dar ea n'a succésu; căci în marea agitațiuniloru ultramontane și conservative, majoritatea poporului s'a dechiarat în contra. Dar patriotii n'au decădiatu de anim'a, ei continuandu-si informațiunile catra popor — prin adunări, gazete și broșuri, în lun'a trecută, *aprilu*, nou formulată și *convocată* pucinu *rigurôsa* — de nou supusera votuluu competentu alu poporulu și alu Cantonelor — reforma adoptată de consiliulu celu mare încă în 31 ianuaru a. c. si — asta data succésu.

Diu'a de 19 aprilu a fost memorabilă dia a scrutiniulu, alu carui rezultatu se constată: *dintre 540.000 de cetățieni votău 340.186 pentru primirea reformei, de șasemii — dintre 22 cantone 14 1/2 pentru.*

În 20 aprilu pe temeiulu acestui votu

fi, ca grecii încă să aléga totu atătia reprezentanți și curatori ca și *Romanii*, pentru ca astfelu aceia să nu pôte fi nici odată majorități de Romani.

Asiă deveni de nou acăsta biserică la statulu celu *adeveratu și legalu* alu ei ca o biserică comunale-confesională.

Dar cu tôte că Consistoriulu gr. orientale puresc în deslegarea caunei nu numai destulu de umanu, ci și în întielesulu și pre bas'a decretulu alicu din anul 1848 nr. 6232, deslegandu-o ca foru competentă, în în sensulu documntelor relative la fundare, în sensulu complanatiuniloru și în sensulu ordinei foste în valôre pre bas'a resoluțiuniloru urmate dela 1789 până la 1793, coreligionarii nostri greci totu nu se aretara multiamiti, ei ei aruncandu umbr'a de partialitate asupra Consistoriulu, recuseră de nou la ministeriulu ungurescu de cultu și instrucțiune publică.

Romanii și ei încă îndreptara din partea lor catra acelasi ministeriu în 29 maiu 1868 unu *memorandu*, în care si-desfășurara dreptulu și motivele, și care se întregesce prin desfășurarea lucrulu în *memorandulu* de facia.

În urm'a acestor'a, ministeriulu ordină cercetarea întregi cauze printr'o comisiune mistă, compusă sub *Gregoriu Beldi*, ca comisariu alu regimulu, din protosințelulu *Nicolae Popea*, ca comisariu alu guvernulu și *Ioanu Ratin*, ca secretariu alu acestei comisiuni. —

Acăsta Comisiune lucră în *Brasiovu* în causa de controversă, din 18 aprilu 1869 până în 7 maiu alu aceluasi anu.

Cu tôte că acăsta comisiune nu desvoltă destula activitate și destulu zelu în lucrulu seu, ci puresc într'unu modu superficialu și defeptuosu chiar, neșșaminandu cu destula acuratăta șocotelele administrațiunei, mai cu sêma fiinduca din protocoșele vechi și din matricule sunt o multime de foi taiate afara, asiă încătu nici că se pôte sci, cine a fost în unele timpuri preotu și curatorișii biserice? — și cu tôte că din unele timpuri comisiunei nici nu i se prezentara de locu protocoșele șocotelor și matriculele, sub pretestu, că acelea în decursulu timpulu s'au perdutu, ér comisiunea nu vediu necesitatea, cea de altmintelea destulu de evidente și chiar pipașibile — de a cercetă însasi archiv'a, și în modulu acest'a a-si căștigă prin propri'a

sa intuițiune o convingere despre cauză; totuși din operatulu ei urmădă în modu ne-disputaveru următoriele:

Că biseric'a din cetatea *Brasiovulu* cu patronulu santei *Treimă*, atătu în întielesulu documentelor relative la fundare și alu punctelor de complanatiune, cătu și în întielesulu usulu observatu în anii cei d'antai pre bas'a decretelor politice și dispusețiuniloru bisoricesci dela locurile competente — *este biseric'a tuturor credinșosiloru din cetatea Brasiovulu*, fora diferinția de limbă și nationalitate, și ca atare stă sub jurisdicțiunea bisericășca ordenaria competente din patria, — că toți membrii a acestei biserice, fara privire la nationalitate, au fost egalu îndreptătiți la administrațiune, și ca atari trebuiescu să șia șiacum.

Pre bas'a acestei cercetări s'a emis apoi ordinațiunea 30 iuniu 1869, sub nrulu 9561, prin care s'a dispusu, ca atătu în privința ținerii șervitiuluu divinulu în limb'a grăca și romana, cătu și în privința preotulu se esiste între partea grăca și romana *deplină paritate*; administrațiunea însă se las'a érași și de asta data în manele Greciloru, cu privire la art. de lege IX. din 1868, ér membrii ro-

mani fuseră avisati cu pretensiunile lor acăsta privința la calea legi.

Desă membrii romani se aretara fora de acăsta ordinațiune în cătu-va multiamiti totuși nu se potura cu dens'a deplinu îndreptătiți din următoriele cauzo:

1. Pentrucă și acăsta ordinațiune dătinge într'un'a și aceeași comunitate bisericășca *doșe feluiri de membri*, și adeca: membri îndreptătiți la administrațiune și membri eschisi dela acăsta. Acăsta este însă o ștătu cu totul anormală și carea nici decătu nu pôte avé viitoriu, deorace prin acăsta li șidatu Greciloru, îndreptătiți în modu eschisist la administrațiune, o arma în mana, și carea poteau șicană neșcetatu pre Roma și eschisi dela acăsta, a-i șicană în diferite moduri și pre diferite căi, după cum șar positive dovedescu, că s'au și întemplat în felu pré adeseori.

2. Pre ș-lu 9 din Art. IX. dela 1868 nici nu se pôte basă o astfelu de decisiune deorace privindu lucrulu din punctu de vedé ștrictu juridicu, nici nu se pôte șugătu, printr'o lege generale să se decida acăsta cauză șpecială și controversă în modu favorabile Greciloru, în timpu ce pretensiunile

mediatoriu, s'a proclamat noua lege in Berna, scaunul consiliului centrale federalu — cu o pompa si solenitate, demna de unu popor liberu, ce elu insusi decide de sorsa sa.

Astfelu poporul Elvetiei, cu votu unilaterale si omilateral si-reforma constitutia federale, cu scopu de a si-o acomoda treburilor timpului, spre a se asigura contra intrigelor omenilor reutatosi, dusmanilor omului omenescu, vermiloru ce pretotindencia si incerca a ataca drepturile, prosperarea, fecunditatea poporaloru.

Eta directiunile, in cari s'au votatu reformele cele mari: concentrarea mai buna a puterii armate, a contingentelor de prin cantone; — unificarea divergentiilor de drepturi politicesci prin tote cantonele; — inlesniri pentru coloniele ce se asiada pre teritoriulu Elvetiei; — creiarea unei controle federale peste vobele si intregu invetiamentulu publicu; — garantarea din centru a libertatii profesionale si cugetului; — eschiderea influintiilor bisinesci, a nume din Roma, din sfer'a de dreptu a statului; — dezvoltarea mai de parte a competintiei supremului tribunalu federale.

Din acestea ori cine va pricepe, ca — nici vorba nu pote fi de vr'o restringere a drepturilor poporului, ci — tocmai din contra, ca — s'a lucratu, a ascurat si a perat drepturile poporului facia de intrigantii si magistorii din intru si din afara ai poporului.

Fericita Elvetia! fericitu poporu, pentru a carui drepturi si prosperare astfelu se ingrigescu fiii sei ce stau in frunte, la potere!

Ce altfelu, ce contrascu — este la noi in patria noastra — atatu cea de aici, cea austro-unguresca, catu si in cea de peste Carpati, carea se insulta — „Romania libera!“ —

Diet'a Ungariei.

In seditia de sambeta 13 maiu, ministrulu presedinte Bitto respuse la interpelatiunea lui C. Tisza, despre carea amintiram in reportulu din nr. precedinte. Dlu ministru respuse forte pe scurtu si simplu si intr'unu modu, nedemnu de unu ministru presedinte si si mai nedemnu pentru unu barbatu de statu, precum dise Tisza in replic'a sa. La acesta observare a lui Tisza, Bitto respuse ca elu la aceea ce Tisza a disu in privint'a persoanei sale, nu va reflecta nimica; Tisza fiindu dela inceputu inca contrariu institutiunii delegatiunali, prin interpelatiunea sa a vrutu se constringa guvernulu a da noue declaratiuni. Elu insa, ministrulu presedinte, si membrii guvernului si-vor tene de detorintia, a sustienec acesta institutiune.

Facendu-se votare nominala, respunsulu lui Bitto se luã spre sciintia cu 171 contra 112 de voturi.

La interpelatiunea lui Iranyi, in privint'a schimbării de depesie intre Beust si Gramont, ministrulu presedinte respuse: Nota publicata de diartiuulu francescu „Temps“ e autentica, nu insomna insa o aliantia ofensiva si defensiva intre Austria si Francia. Acesta, Francia, a staruitu a face pre Austro-Ungaria se se aliedie cu densa in contra

Prusiei, tote staruintiele insa au fostu fora rezultatu.

Iranyi nu e multiamitu cu respunsulu ministrului, maiortatea casei insa ilu ia spre sciintia.

Dupa acest'a se primesc in a treia cetera proiectulu de lege pentru notariate.

Ministrulu finantieloru Ghyezy ia cuventulu si desvolta intr'unu discursu de aprupe doue ore esposculu finantiale ce l'a promis casei la intrarea sa in ministeriu. La inceputulu discursului Ghyezy schitiã dia in cifre nete rezultatele de cassa in anulu 1873. Dupa acestea perceptiunile din darea de pamentu s'au urcatu la 35,270,000 fl. din darea pentru case 8,404,000 fl. din darea de venitu 11,571,000 fl. din darea de cascigu 8,185,600 fl. din darea pentru spiritu 6,180,000 fl. din darea de vinu 2,750,000 fl. din darea pentru carne 2,660,000 fl. din darea pentru biere 1,381,520 fl. din darea pentru zaharu 1,088,000 fl. din darea pentru timbre 6,520,000 fl. din darea pentru dreptu 12,867,000 fl. din tabacu 1,690,000 din loteria 1,515,000 fl. si din monopolulu de sare 10,536,000 fl. — Bunurile si padurile erariali au produsu 7,560,000 fl. (cu cinci milione mai putienu de catu ce s'au preliminaru,) ocele minerarie au datu unu deficitu de 2,512,000 fl. drumurile de feru de statu unu venitu de 1,353,000 fl.

Perceptiunile extraordinarie au produsu cu 5,417,000 fl. mai putienu decatu ce s'a preliminaru.

Intre erogatiuni s'au urcatu mai alesu erogatiunile de interese pentru imprumuturi; acestea au datu suma de 7,807,000 fl. Erogiatiunile pentru comunicatiuni si honvedinca au remasu multu inderetrulu preliminarului. Deficitulu s'a causatu mai vertosu prin preliminarulu pre optimistice si s'a acoperitu parte prin imprumutulu de 30 de mil., parte prin acela de 54 si 76 de milioane.

Dupa tote acestea se arãta o recerintia, neacoperita pana la finele anului 1874, de 42 de mil. facia de deficitulu de 36 - 38 mil. preliminaru de comisiunea de 9. (Acesta comisiune de 9 e o subcomisiune esmã de cunoascut'a comisiune de 21, carea arãta insarcinata. a cautã lecurile pentru scoterea tierii din ruina in carea a aruncat'o Kerkapoly si cu maiortatea parlamentului.) Pentru acoperirea acestui deficitu ministrulu de finantie Ghyezy propune unu proiectu de lege, prin care densulu se se impoterẽca a redica a dou'a diumetate din imprumutulu de 153 de milioane, eventualminte a luã unu altu imprumutu.

Bunurile de statu, dise Ghyezy, trebuiecu succesive vindute, ori catu de greu ni-ar cadã acest'a; padurile insa trebuie se remana in posesiunea statului; intreprinditurele de industria ale statului trebuie se se predee industriei private, pre langa tota posibilea crutiare a intereselor lucratorilor; drumurile de feru de statu, daca reforma administratiunii nu va da rezultate mai favorabili, trebuie se se vinda. — Activele comune consistu mai vertosu in imprumutulu domeniiale refundatu, acordatu mai vertosu drumuriloru de feru austriace si ungresci.

La fine Ghyezy dise: Essemplele altoru natiuni, anume a Franciei, Angliei si Americiei de medianopte, ne invetia ce e de facutu in situatiuni asia de critice cum e — dorere, situatiunea Ungariei, provocata prin optimismu si — orbia finantiale si nationale magiara — dicemu noi opositiunali natiunali.

Proiectulu de lege, propusu de Ghyezy, se avisedia comisiunii finantiale pentru preferente desbatere. — Dupa acest'a seditia se necheia la 2 ore.

In seditia de ieri 3/15 maiu, dupa cele normale, — dintre cari amintimu o raritate, ca adca dlu Onossy M. deputatulu Cocotei de langa Temesiora, fece doue interpelatiuni ministrului carui servesco, un'a: despre *infricosiat'a scodere* a poporatiunii in comitatulu Temesiuului, ce elu crede ca este pentru lips'a de medici si de apotece, — er noi scimu, ca este din caus'a celei mai rele administratiuni politice, — alt'a pentru fondulu de pensiune alu notariloru comunali, — dupa acestea a venitu pe tapetu propunerea ministrului pentru militie, a dlui Szende, ca se i se incuviintiedie cladirea unui palatu, spre a pote concentra tote apartinintiele oficiului seu sub unu acoperisiu. Dupa-ce insa Zsedenyi areta tragi-comiculu acestei cereri astadi, pre timpul calamitatei finantiarie, si se mai espectorara si altii asemenea, propunerea dlui Szende se relegã la desbaterea asupra bugetului pe anulu 1876.

Urmandu apoi la ordine proiectulu de lege pentru *advocatura*, se incinse o desbatore generala lunga asupra principiiloru, in care privintia si-redicarea cuventulu: reportoriulu *Matuska*, apoi: *Hammersperg*, *Lázár Adámu Tisza K. Csemeghy*, *Oláh Gyula*, *Iranyi*, *Dr. Pauler* min. de justitia.

Timpulu fiind inaintatu, seditia se redica la 2 ore.

Viena in 1/13 maiu 1874.

(Societatea academica „Romania-Iuna“)

de aici, din ce in ce totu prospera si devine pentru teneii studintii unu institutu de adevrata binefacere.

Cu ocaziunea espositiunii starea ei materiala inca s'a amelioratu si din dia ce merge, simpatiele publicului cresc pentru ea. Acã cate-va dile dlui generalu *Adrianu* din Parisu i tramise unu numeru insemnatu de autori clasici latini cu comentarie si traducatiune in limb'a francesca. — Numerulu membriloru fundatori si spriginitori totu sporesco, dar si alu celoru ordinari nu remane in napoi.

Societatea are acuma la 80 de membri ordinari, dovãda ca intre teneii romani din Viena domnesce armonia si ca toti cunosc intereselo.

Este meritulu necontestabile alu dlui *I. Popu*, carele, ca presedinte alu societãtii, a adus'o in cursulu regulatu de astadi, si — numai cu intristare junimea de curendu luvãdiu repasindu dela acelu postu, pre care cu demnitate, in consciintia detorintieloru sale

l'a ocupatu aprupe duoi ani. In sarcinatulu in modu ne mai dispensabile cu studie pentru finalile rigoroze, ce mai are se face si pre cari pana acuma numai din zelu pre mare catra Societatea noastra — n'a fost in stare ale complini, acum in seditia din 2 maiu, cu lacrimi in ochi rogã pre Societate, ca se-i primẽca domisiunea, cea-ce societatea — desi petrunsa de dorere din motivele aduse, nu mai fũ in stare a-i denoga. Astfelu apoi a urmatu alegerea altui presedinte in persona domnului *Pamfilu Danu*, doctorandu in drepturi, cunoscutu onoratulu publicu decandu cu serbarea dela *Putna* si iubitu de catra intrãg'a junime pentru caracterulu si zolulu seu nobilu. Societatea a inlocuitu deci pre multu stimatulu d. *Popu* prin o persona, dela carea nu mai putienu se tene indreptatita a sperã pentru infflorirea sa, si suntemu securi, ca dlu *Danu* va portã acesta sarcina onorifica cu demnitate pe mai lungu timpu decatu ne promisese.

Prim'a seditia literaria sub conducerea noului d. presedintie s'a tienutu in 14 l. c. intr'o sala a universitatii, a fost inaugurata de dsa cu o disortatiune forte nimerita „despre societãtii in genere si societatea academica *Romania-Iuna*“ in specialu; despre scopulu si folosulu acestei-a. — Mi-permitu a citã din acesta disertatiune unele notitie, cari vor lasã a conchide la spiritulu ei, peste totu la ideiele cuprinse in ea. Dupa, desfasurarea conceptului societãtii din punctu de vedere juridicu, dupa o clasificare a societãtiloru, dupa amintirea insemnateti asociatiuniloru, trece la intrunirile la cari sufero legea austriaca din 15 noem. 1867, si in care categoria cade si „*Romania-Iuna*“, si-apoi ia sub esaminare scopulu literariu si sociale alu acesteia, sulevandu specialmente foloșele ei: „*Foile periodice romane, pre cari le are societatea, bibliotecã, prelegerile si disertatiunile membriloru, criticã elaboratelu, apoi limb'a dulce romana* — sunt mediloce de unu folosu nepretiuibilu spre latirea cunoscintieloru natiunali, spre sustienerea in curintele evenimenteloru din patria, in spiritul progresivu alu timpului. Folosulu ce aduce societatea noastra pentru fie-care insu din sinulu ei in privint'a literaria si anume *natiunala* — este: ca ea dã impulsu, dã poterea morala receruta, midilõcela de a se calificã pentru activitate viitorã mai estinsa.

Scopulu si foloșele societãtii in privint'a sociale le desvoltã din punctu de vedere ethicu si psihologicu. „Acã se cristalisedia caracterele, acã se deprinde fie-care insu la solidaritate, adca a sacrificã ceva din placerea si vointia sa pentru vointia altora, din placerile sale pentru placerile altora, din interesele sale egoistice, pentru interesele comune cu altii.

Acã se deprinde fie-care particulariu a-si stepani pasiunile, si a luã ingagiamentu pentru tendintio generali nobili si pentru realizarea acestora. Acã, si — nici unde ca acã — se pune temelã la activitateã natiunala — lamurita si serioasa — in patria, cu delaturarea fanatismului si incunjurarea retaciriloru, astfelu deprindindu-ne a

loru, prin ordinatiunea aulica speciale din 1848, carea erã in valõre si la aducerea legii, si carea in casulu de facia are chiar potere derogatoriã facia de lege, se se decida asupra snoru pretensiuni si drepturi, ce in realitate nici nu mai existau.

3. Inalt'a ordinatiune ministeriale nu are apoi nici unu sensu atunei, candu pre noi, incãtu privesc dreptulu de proprietate si deplin'a paritate, ne avisedia pre calea justitiei; deorace atatu biseric'a, catu si averea ei este proprietatea intregii comune bisericesci, ca a unei persoane juristice, morali, de unde apoi urmãdia, ca nici unii, nici altii dintre membrii — fie acei-a greci, seu romani, nu potu avã numai pentru sene dreptulu facia de avere a acestei biserice. In casulu de facia dara, numai de aceea pote fi vorb'a, ca sunt ore egalmente indreptatiti toti membrii bisericei facia de administratiunea si manipularea averei?

Apoi fiinduca dupa tote legile politice si civili, averea fiacãrei comunitãti se administra de insasi comunitatea, respective de cei ce se alegu pentru acest'a de complexulu inturor membriloru comunitãtii — deslegarea intrebãrii: deca noi membrii romani ai

acestei biserice suntemu seu nu — indreptatiti la administratiune, depinde numai dela deslegarea intrebãrii, ca — suntemu noi Romanii seu nu — membrii acestei biserice?

Cã noi in adevuru suntemu membrii acestei biserice, acest'a nu o trage la indoieãla nici ordinatiunea ministeriale; dar de altmintrelea intrebarea, ca — este cineva, seu nu membru alu unei comunitãti? — nu este intrebare de dreptu, ci numai o intrebare ce se deslãga pre bas'a organismului internu alu respectivei comunitãti, cea-ce fũ totu loculu se intempla numai pre cale administrativa.

Din acestu punctu de vedere purcediendu, este apoi numai dreptu si ecitabilu, ca dupa ce noi prin o ordinatiune politica, si inca nici decatu basata si provenita numai din prejudetie si intentiuni rele facia de noi, — am fost scosi din drepturile, ce le am avutu in acesta biserica de la fundarea ei si pana la anulu 1796, este dreptu si ecitabilu — dicemu, ca totu pre acesta cale politica-administrativa, se ne strapunemu in starea noastra de inainte de an. 1796. De unde apoi urmãdia, ca numai pre acesta cale in intielesulu si spiritulu ordinatiunii aulice de la 1848, sub nr. 6232 am pote fi repusi erasi in drepturile,

ce ni competu si pre cari in adevuru le am si avutu in acesta biserica.

4. Apoi in timpul de sub intrebare Grecii nici ca mai aveau in modu eschisivu administratiunea in mana, deorace — dupa cum am vediatu, acest'a se impartia acum, ceace si faprice se duse in deplinire prin dispusetiunile luate de Consistoriu in sensulu si pre bas'a acestei ordinatiuni. Deci dara candu vinu Grecii si sustienu, ca pre bas'a ordinatiunii din 1796, fetulu lui *Kronenthal* si idolulu loru, — ei au fost totudoan'a numai senguri indreptatiti la administratiune, nu facu alt'a, decatu calarescu pre unu lucru, ce nu are nici una ratiune de basa; pentrucã pre de o parte noi dela 1796 incoeci necontentinu ne am luptatu in contra acestei stãri anormali; er pre de alt'a decretulu aulicu din 1848 sub nrulu 6232 a nimicitu cu totulu acestu pretinsu dreptu alu loru. Dorintia noastra dara acum nu este alt'a, decatu, ca amesuratu spiritului tempului modernu, se potemu exercia si facia de administratiune faprice dropturile nostre.

In sensulu acest'a ne-amu adresatu si catra inaltulu ministriu ungrescu de cultu si instructiune publica, in intielesulu acest'a

am cerutu deslegarea acestei cestiuni, — ceace dorere — numai pre diumetate s'a deslegatu pana acuma. Pentrucã prin ordinatiunea ministeriului de cultu si instructiune publica de datulu 6 novemb. 1869 s'a deslegatu cestiunea acestei biserice numai incãtu privesc paritatea in privint'a limbii si a preotului, referitoriu la administratiune insa s'a lasatu lucrulu in suspensu.

Nuamã intr'atãt'a suntemu noi dara in contra inaltei ordinatiuni ministeriale, incãtu cestiunea nu s'a deslegatu in tote punctele sale de controversa, ci numai pre diumetate. —

A pretinde insa, si a o recomandã cu tota seriozitatea inaltulu corpu legiuitoriu deslegarea acestei cestiuni in tote punctele, ne sentimu indreptatiti, cu atatu mai tare, cu cãta coreligionarii greci nici cu acesta ordinatiune nu sunt multiamiti, si se opunu ducerii ei la indeplinire din tote poterile, ba au cutesantia a recurge in contra ei la corpu legiuitoriu, desi ea este pentru densi destulu de favorabile. —

Sã trecemu acuma la partea a treia. —

(Va urma.)

devings pedecel cu prudintia spre a ajunge —
lucetu dar secur la tianta! . . .

Vorbindu despre chiar orele petrecute
in desfatara comuna, dlu Danu dice: Petre-
cerile n6stro langa pociariulu de vinu, la au-
diulu unei doine cantate de unu frate alu
nostru, s6u la ascultarea unei dechiam6ri, —
t6te acestea inriurescu pe ne-sentite amin'a
si voint'a nostra in fav6rea causei nostre
nationale, pentru presente si viitoriu.

Intimitatea, consolidarea interna —
cresce; sinceritatea prinde radecine; eu ob-
servu si coregu gresielele amiciloru mei, ci
ale mele, — ni control6mu si naint6mu per-
fectiunarea reciprocamente. . . .

„Astfelu societatea n6stra este institutu
de crescere si maturizare pen'ru barbatii viito-
riului. Tenerulu care apartine acestei societa-
tii, si-implinescu detorintiele — astadi ca
atare, si se prepara pentru de a si-le implini
mane totu asemenea ca cetatienu de statu —,
facia de patria si de natiune, intru interesulu
poporului, luandu parte activa si regulatu la
misc6rile natiunali. In scurtu, elu va fi bar-
batu in puterea cuventului, barbatu pe carele
s6 poti cont6!

Dlu nou presedinte a incheiatu intro
cele mai viue aplause ale membriloru, ce
erau adunati intr'unu numeru f6rto mare.

In aceasi siedintia a tinentu si dlu candi-
datu de profosore, Ciontea, o disertatiune
fisica, „despre flussu si refluxu,” dovedindu o
securitate si dibacia deplina in materi'a sa.
Acestu bravu june, abi6 anulu curinte sositu
din Gratiu la uni versitatea de aici, dej6 mai
de multeori ne-a delectatu cu propuneri liti-
rarie, si este esemplariu de deligintia si se-
riositate, precum si de acele sentiminte fru-
m6se, cari distingu at6tu de bine pre tenerii
romani, plini de sperantie pentru viitoriu! —

Dupa t6te credemu a pot6 astept6, ca
societatea n6stra Romania juna s6 continue
a-se bucur6 de acelu renume bunu la publiculu
romanu, de care au fost partasia pana acuma,
ba sper6mu mai multu, c6 onoratu publicu
romanu va spriginu totu mai multu ac6sta
societate ca pre un'a care totu mai multu
s'a facutu demna de interesarea si ajuto-
ra: ca sa.

Din caus'a c6 anulu ac6st'a nu s'a datu
balu din partea tenerimii, fondulu cabinetului
de lectura a scadiutu f6rto, si e periclu c6
peste diumetate de anu acestu frumosu cabi-
netu nu se va mai pot6 sustien6. Unde sun-
teti voi genii ai Romaniei, cari precepti si
scitu apretiuu nisuintiele nobili ale unei ju-
ni?! Strainii aci ii spriginescu pe fti nostri,
pentru c6 intielogu si apretiescu tendint'a
loru, conforma spiritului timpului, — pona
candu voi Romani laiesi — par' c6 nu mai
intielegeti nemic'a. Adevratu c6 averea
v6stra mai peste totu este pr6da strainiloru,
dar — tocmai pentru aceea, socoti-ve, c6 —
emancipare, mantuirea — numai prin sacrificie
pentru crescerea unei generatiuni sanct6se —
este posibilu.

„Socoti-vo la ac6st'a seriosu Romani din
patru anghiuri, si — pre langa t6ta lips'a
aduceti-ve aminte c6 — Societatea „Romania
juna”, este un'a dintre cele mai eficaci sc6le
— pentru cultur'a mintei si animei romano!
Unulu dintre cei multi.

L. Biserica-alba (Banatu,) in maiu 1874.

(Inca o balarenia politica, domnesca,
magiara!) Multu ne mir6mu, Dle Redact6re,
c6 nu luarati pona acuma consciintia despre
nou'a incercare, s6u asi6 dicendu — apuca-
tura a domniloru de la putere si a uneltorulu
loru, de a ocup6 terenu aici la noi, in grani-
ti'a militaria, a nume la Romani si la Serbi,
adeca: despre faimosulu manifestu, ce — in
formatu mare, in trei limbe, nemt6scesc, roman6scesc
si serbescesc, in mfi de esemplaria se impati p o-
totindeni6, si care suna: „Catra fratii nostri
Serbi si Romani din cerculu electoralu alu
Bisericeii-albe!”

Acesu actu, luandu de puntu de mane-
care cuvintele monarchului, adresate depu-
tatiunei de6kiste din partile Panciovei, toema

*) Dej6 nainte cu 3 septemani am fost avisati
din partile Caransebesiului — despre cuprinsulu pam-
fletului si cancelarii'a unde, si domnii prin'cari se
traducea elu pe romanesce; dar — n'am vrutu se pre-
ocup6mu, ci am asteptatu s6-si facu efectulu in pace. —
Red.

acele cuvinte, pre cari „Albina” ni le a apli-
catu si comentatu at6tu de demnu in nrulu
19 de a. c. — se frementa prin foliu de foliu
de frase si sucituri a capacit6 poporulu, c6 —
ce fericire este a fi sub stepanirea domniloru
magiari, sub legile si constitutiunile lor!

Dar ac6st'a — at6tu de prostu o face,
de at6tu miserabilu d6 pro facia, c6—propria-
mente tinde a agit6 incontra partitiei natio-
nali, si o face intr'o limba at6tu de rea, in
c6tu in toti c6ti si-au luat ostent6'u d'a ceti
lung'a zama, n'a potutu produce, de c6tu risu
si compatimire.

D6ca domnii magiari, s6u d6ra ma-
gionii nostri, prin ac6sta pr6sta apucatura,
— nota bene, carea este subscrisa: „De6k-clubu
in Besereca-alba,” — au socotitu a paraliz6
grandiosulu efectu ce a facutu comentariile
din „Albina” nr. 19 despre cuvintele MSale
Imperatului- Rege, apoi — s'au procopsitu!
Adevratu fiasco insa au facutu ei, d6ca
cumva au speculat, a subsep6 vedi'a si
popularitatea amatului nostru Deputatu na-
tionalu de la Dieta!

Ridu Nemtii nostri de acestu „Mach-
werk,” ridu cum disci mai susu — si Romani-
nii; insa Serbii chiar se scandalis6dia! Pam-
fletulu se vede a fi fost conceputu in limb'a
magiara, elu este reu tradusu romanesce —
serbescesc inse chiar scandalos! C6te constuc-
tiuni, s6u chiar cuvinte, totu at6tea sminte!
Asi6 se vede c6 bictii autori — n'au
gasitu nici intro Romani omu care s6 scie
traduce de D6mne ajuta, 6r intre Serbi —
nici m6car pre unulu, carele s6 scie scrie ser-
bescesc. La at6t'a au ajunsu bictii pilari politici
guvernamentali pre aici; sunt baneruti, total-
minte baneruti; insa — totu nu se dau, totu
nu depunu pintenii — din capu! —

Alaturu aci unu esemplariu din mai
susu caracterisatulu pamfletulu-manifestu,
pentru ca s6-lu vediti cu ochii si s6 ve con-
vingeti de badereniele sale. —

Convocare

Pentru ca s6 se p6ta duce la deplinire
unele decisiuni, resp. insarcin6ri ale adun6rii
generali, prin ac6st'a sunt invitati toti dnii
membri ai comitatului reuniunei invetia-
toriloru rom. din tractulu Lipovei a par-
tecipo la siedint'a, care se va tienie in loca-
litatea indatinata din opid. Lipova, in diu'a
de 11/23 maiu, 1874, demin6tia la 8 6re.

Aliosiu, in 1. maiu 1874.

Veniaminu Martini, mp.
v. pres. Renniunei.

Soc6ta publica,

despre banii incursi in cass'a Balului
romanu, arangiatu de tenerimea romana
la 12 faurariu n. 1874 in Budapesta.

I. Au intratu dela:

Maiestatea sa Regin'a 50 fl.; dola ilustrii
dni: George Mocioni 100, Antonu, Alessan-
dru si Eugeniu Mocioni, c6te 20 fl.; Mich.
Mocioni 10 fl.; de la Esc. Loru br. V. Popu, si
metropol. Vancea, c6te 20 fl., de la Il. Sa ep-
pulu Oltoanu 50 fl.; dola M. O. dni: A. Ladai
si Dr. Nedeleu, c6te 20 fl.; G. Mihali sen. si V.
Jurca, c6te 15 fl.; V. Babesiu 12 fl.; I. Pus-
cariu, A. Cimponeriu, Dr. Gallu, Ales. Ne-
deleu, G. Grabovschii, L. Ceri, G. Stupa, G.
Ioanovici, maj. Trapsia, Greg. T. Bratianu
din Lipsia, metr. Bendella si cav. N. Vasileo
din Bucovina, c6te 10 fl.; V. Bogdanu,
M. Ostoici, I. Hossu, Trifunatiu, P. Michali,
Cosmutia, I. P. Desseanu, Vornica, Gidofalvi,
c. Zichy din Maierulu, G. Cerge6i, A. Lica,
G. Radulescu, Gaizago, M. Besanu, P. Ne-
mesiu, S. Popu, Somsich, Petricu, Dr. A. Maniu,
Dr. Farcasiu, Al. Popescu, St. Mano, eppu
Pavelu din Armenopole, A. Petrovici, Ioan-
novici si D. Ionescu, c6te 5 fl.; Todorescu 8
fl.; Pauru, P. Cosma, L. Costici, min. presied.
Szlavy, I. Droc din Mercuria, I. Rosiu, Sig.
Borlea, Nicolici, Bradiceanu, I. Becin6ga,
adv. Dr. Pauler, T. Poppe, Pervulescu, Sto-
enescu, I. Moldovanu, Erk6vy Ianics6ry,
Svet. Miletici, min. Szap6ry, Raday c6te 3
fl.; I. Belesiu, Stefanu Popu din Baia-maro,
I. Belesiu c6te 2 fl.; G. Ribari, I. Ciuciu,
Tulceanu, A. Nedeleu, c6te 1 fl.; C. Dunca-
Schiau din Deva 5 fl.; Mel. Miculescu din
Secusigi, G. Danila din Unediora, c6te 2 fl.;
N. Droc Barceanu din Giurgiu 8 fl.; Isid.

Procopianu din Dorna-Candreni 10 fl.; ano-
nimi 13 fl.; v. a.

Prin M. st. dnu Iuliu Papflavai, din
Oradea-mare, dela M. st. dni: A. Lauranu
3 fl.; V. Boehsia 2 fl.; L. Iernea, I. Cucu, I.
Corhanu, G. Radnicu, I. Sabo, P. Vella,
Livia Murgu, G. Balasiu si I. Papflavai,
c6te 1 fl.; cu totulu: 14 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Dr. At. Marienescu, din
Oravitia, dela M. st. dni: S. Manguia 2;
I. Popovici, P. Vuia, El. Traila, B. Sretco-
vici, Tr. Miescu, B. Munteanu, Marienescu,
Al. Munteanu, G. Giuca, G. Miletici, I. Lepa,
C. Demetrovici, A. Filipescu, I. Orlovanu,
c6te 1 fl. v. a.; cu totulu: 16 fl. v. a.

Prin M. st. dnu G. Manu, din Desiu,
dela M. st. dni: A. Francu, G. Manu, c6te
2 fl.; I. Titic, S. Chisiu, S. Martianu, A.
Bogdanu, N. Negrutiu, A. Hossu, St. Galca,
N. N. c6te 1 fl. v. a.; sum'a: 12 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Ioanu Metianu, din
Zernesci, dela M. st. dni: I. Metianu 10 fl.;
N. Penciu, N. Garoiu, c6te 2 fl.; I. Comsia 1
fl. 50 cr.; N. Cinte6, I. Baritiu, Aldimiru Ba-
diu, I. Bunea, I. Danu, c6te 1; N. Guguianu
50 cr. v. a.; sum'a: 21 fl. v. a.

Prin M. st. dna Emilia Ratiu, din Turda,
dela M. st. dni: unu amicu alu Romaniloru
si E. Ratiu c6te 3 fl.; G. Laslo 2 fl.; I. Ratiu;
L. Orghidanu, I. Porutiu, Petricasiu, L. Ciato,
I. Vladutiu, D. St. Siulatiu, c6te 1 fl. v. a.;
sum'a: 15 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Paulu Rotariu, din
Temisi6ra, dela M. st. dni: I. Misiciu,
Trif. Gaitia din Giladu, c6te 3 fl.; N.
Rancu, P. Rotariu, G. Berariu, G. Ar-
deleanu, P. Cermena, c6te 2 fl.; Ungureanu
G. Nicolaevici c6te 1. fl. v. a.; sum'a: 18
fl. v. a.

Prin M. st. dnu Dr. I. Colceriu, din
Siumcuta-mare, dela M. st. dni: L. Buteanu,
V. Indre, N. Nilvanu, L. Hossu V. Dragusiu,
I. Cosmutia, P. Dragusiu, c6te 3 fl.; A. Teleki,
I. Beptie, E. Ratiu, Dr. I. Colceriu, c6te 2 fl.;
Oliveru Ilesiu, Mich. Mihalca, N. Hersiu, I.
Buteanu, G. Bodali, Moise Herscovici, Fl.
Nilvanu, T. Bloga, I. Popu, E. Popu, P. Pin-
tea, G. Tamasiu Miculescu, Al. Hossu, Al.
Popu c6te 1 fl. v. a.; sum'a: 43 fl. v. a.

Prin M. st. dnu Eufremiu Juica, din Ba-
natu — Varadia, dela M. st. dni: I. Alessan-
drescu, G. Tiunea, A. Corbu, P. Iorgovici, E.
Juica, c6te 1 fl.; P. Boraciu, V. Cerda, S.
Hosiingei, N. Miocu, c6te 50 cr. v. a.; sum'a
7 fl. v. a. (Va urm6.)

Post'a Redactiunei.

Dnu — din comit. Zarandului, carele ni descrie
judecat'a cea ciudata a judetului regiu din Halmagiu
contra unu directoru scolaru, — cauta s6-i spunemu,
c6 — lucrulu de frunte nu-lu potemu pricepe, fiindu c6
espresuniile principale — asi6 se vede c6 i-au ramasu
in pena! Nu potemu public6, cea-ce nu pricepemu de
plinu; de aceea rog6mu, s6 nu ni se arunce numai pe
ch6rtia fora socotintia cele-ce ni se cere s6 public6mu,
ci s6 se cet6sca si cor6ga, ca s6 le potemu pricepe. —
Celoru — „Mai multi din Jadani”: Cea-ce ni se
cere s6 public6mu, trebne s6 fie — legibilu si intieligibilu
scrisu, — si m6car pers6n'a ce ni tramite, s6 subscrie
epistol'a cu numele seu. Altfeliu nu potemu public6. —
Celoru ce comendara portrete Lancu:
Cu post'a de mane si poi-mane sped6mu, pre

c6tu ni ajunge numerulu de 500 ce mai avem; int'
aceea rog6mu pre ceice primira dej6 si nu ar fi in stare
a vinde t6te, s6 ni le retramita, c6ci — ni se ceru inca
multe! —

Cursurile la burs'a de Viena,

dupa inscint6rile telegrafice din 16. maiu n.
Rent'a in arg: 74.30; rent'a in h6rtia:
69.10; sortiurile de statu din 1860, intrege
105.50; patriarie: 110.—; sortiurile de la
1864: 134.50; sortiurile instit. de creditu:
158.—; sortiurile turec: 42.25; obligatiu-
nile rurali ung: 74.75; transilvane: 71.50;
banatice: 73.50; bucovinene: 77.—; actiu-
nile inst. de cred.: 220.50; actiunile bancii
nationale: 983.—; actiunile drumului de
feru austr. de nordu: 2080.—; actiunile drum.
fer. romanu: 43.—; ung. orientale: 48.50;
imprumutulu ung. pentru drumurile ferate:
94.25; agiulu argintului: 106.25; galbeniu
imp: 5.32; napoleonarii: 8.96; rubl'a rusea:
1.55; talerulu prussu: 1.66. —
Asemenate aceste cursuri cu cele ce am
publicatu nainte de unaseptemana, se ar6ta ten-
dint'a h6rtieloru binisioru in susu, a aurulu
argintului inse ceva pucinu in diosu. —

Publicatiuni taesabili.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiat6resca
dela Sc6la confesionala din Comuna Agadicia
protopresbiteratulu Oravitiei, Comitatulu
Carasiului, se deschide prin ac6st'a concursu,
pana la 1. iuniu dupa cal. vechiu.

Emolumentele cu acestu postu impre-
unate sunt: 300 fl. 10 fl. pentru conferintie; 12
fl. pentru rechisite; 4 orgii de lemne pentru
sc6la; 2 jugere de pamentu, cartiru liberu si
gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa ac6sta statiune,
au a-si tramite recusele lor, instruate in
sensulu statutului org. si adresate comitetulu
parochialu, catra Dlu Protopresbiteru alu
Oravitiei I. cobu Popoviciu.

Agadiciu, 21 aprilu 1874.
1—3
Comitetulu parochialu.
In contielegere cu Dlu Protopresbiteru
tractualu. —

Nr. 1043.
adm. ex 1874.

Concursu,

Pentru vacant'a statiune notariala
din comun'a opidana Banatu-Comlosiu,
in cerculu de acestasi nume, comitatulu
Torontalului.

Cu acestu postu sunt impreunate
emolumentele: 800 fl. v. a. bani gat'a
cortelu liberu.

Alegerea legala se v6 tienie in 11
iuniu a. c. st. n. la 9 6re nainte de m6-
diadi, in cas'a comunala din Banatu-Com-
losiu.

Toti aceia, cari dorescu a concursa
pentru acestu postu, sunt provocati asi
substerne subscrisului pana in 10 iuniu
recusele ajustate in intielesulu §§-loru
74 si 83 ai articlului de lege XVIII. din
1871.

Afara de cun6scint'a limbei ofici6se,
se recere inca priceperea limbiloru ro-
mana si germana.

Banatu-Comlosiu in 12 maiu 1874.
Bogdanu Nikolits mp.,
1—3
pretore.

Loculu de cura

pe

INSUL'A MARGARETEI,

in nemedilocita apropiare de capital'a si resiedint'a Budapesta.

Temperatur'a fantaneloru artesice de 35° R. — Cade de porcelanu si de mar-
mure, pre cum si separe in p6tra, si cu aparate de dusic, — partie de parcu tharetie,
— aeru escelente, — 300 de od6i provideute cu confortulu, — salonu de conversa-
tiune, — gazete din tiera si din strainetate, — musica pre fie-care dia.

Morburile intru cari ap'a insulei Margareta s'au folositu cu succesu
favorabilu sunt:

Podagra — reumele la incheieturi de musculi si de nervi — inflam6rile chro-
nice de incheieturi si de pele — contractiunile si intieponirile dupa podagra, va-
tem6ri esterne si tifus; b6lele chronice de pele; — dorerile ce provinu de la vate-
m6ri din afara s6u de versatu; — plegele dorerose; — p6tra din besica; — impede6-
rile in menstruatune. etc. etc.

S'au folositu cu bunu succesu termele in intru, la morbulu catarului chronicu
de stomacu, si de pantece. Pe insula se afla spicieria, Dr. Versar este mediculu ord.

Se concede scadiementu in pretiu — la abonametu s6u cumperare
impreuna de bilete pentru bai si pentru vaporu.

Locuitoriloru pre insula li se facu favoruri at6tu la b6r, c6tu si la vaporu.
Comunicatiune cu capital'a in fie-care 6ra cu vaporulu.

Sesonulu de v6ra se ncepe la 1 maiu.

Comande pentru locuinte primescu

5—6

Inspectoratulu

Insul'a Margaretei p. ult. Buda-Vechia.